

Vážené kolegyně a kolegové,

globalizace, unifikace, nadnárodní kapitál, amerikanizace, mcdonaldizace, globální vesnice... svět je menší, vlastně už malý, všechno a všude je to stejné... Je tomu tak? Nepochybně. Černá Afrika je zaplavena mobily, i v zapadlých oblastech se lidé oblékají převážně evropsky, satelitní antény se tyčí vedle chatrčí v afrických a jihoamerických slumech nebo domcích z rákosu v jihovýchodní Asii. Avšak nejenom tak, je tomu i jinak.

Do horské oblasti Tana Toraja na středním Sulawesi se dostáváme po osmi hodinách únavné jízdy, někdy spíše necestou než cestou. V minulém čísle *Neurologie* pro praxi jsem psal, jak nerad chodím na hřbitovy. To jsem nevěděl, že se zúčastním prvního ze čtyř dnů pohřbu v Toraji. Stovky smutečných hostů v obřadních kostýmech přicházejí v dvoustupech do vyzdobených bambusových sálů a tribun, postavených pouze pro tuto pohřební slavnost. Mladí muži vynášejí na bambusových tyčích veliký pestrý katafalk s pozlacenou rakví, nesou jej mezi rýžová pole, ven z vesnice. Od katafalku se vine několik desítek metrů dlouhá červená stuha, kterou nad hlavami nesou černě a bíle oděné ženy. Muži se smějí a třesou katafalkem, aby se duše konečně uvolnila z těla. Drží se tam pevně, vždyť nebožtík zemřel už před několika měsíci a rodina si s ním chodila povídat denně do jedné ze tří místností typického toražského domu se střechou ve tvaru lodi, kde přebýval nabalzamován. Teprve po pořádném třesení a návratu do vesnice může být rakev vynesena na bambusovou věž, kde vyčká dalšího dění. Následuje tanec tří mužů v maskách s rohy, který uvádí obřad obětování. Nejdříve obětování prasat, vpichem nože do srdce. Ta se vyvrhnou a odnesou na ohniště, psi požirají nafouklá střeva. Po dlouhém čtení, kterému jsme samozřejmě nerozuměli, přicházejí na řadu býci. Rychlý řez nožem přeřízne obě karotidy a býček se pomalu pokládá... Někdy je jich za den až stovka. Nálada je výborná, smutek se údajně dá najevo až čtvrtý den, při ukládání rakve do díry vytesané v balvanech, to jsme už neviděli. Nad hroby se časem umístí dřevěné sochy nebožtíků, aby se s nimi dalo komunikovat. Když to vše skončí, jdou do kostela, jak se na dobré křesťany sluší.

O týden později jsme vystoupili z člunu na polorozpadlé molo v rybářské vesnici ostrůvku Seraya Besar, kousek od pobřeží indonéského ostrova Flores. Barvené trupy štíhlých člunů s vahadly po stranách ležely na břehu před dřevěnými, někdy proutěnými, domky na kůlech. Proč je vesnice téměř pustá pochopíme, když přijdeme ke kopuli tyčící se nad nedokončenou železobetonovou konstrukcí mešity. Pestře oblečení muži v saroncích, barevně oděné ženy s hlavou zahalenou i nezahalenou, spousty bosých dětí – ocitli jsme se na svatbě. Nejsou na cizince zvyklí, ihned přisouvají židle, chtějí se s námi fotit, neustále se usmívají. Pak ceremoniář v modrém sarongu a vyšíváné čepičce cosi říká, rozumím jenom mister, ukazuje na mne a zve mne na podium. Lidé se smějí a gesty naznačují tanec. Dovtípil jsem se, že chtějí, abych zazpíval, naštěstí pro svatebčany jsem zdvořile odmítl. Ženy se v muslimských oblastech často nechťejí nechat fotografovat, ale tady matky samy přinášejí malé děti, abych je s nimi vyfotil. Nevím, proč si přejí být na obrázku, který uvidí pouze na monitoru našeho Nikonu. Být na obrázku si přejí také mladíci, ovšem ti s naší dlouhovlasou čtrnáctiletou Katkou. A jeden z nich říká větu, která není úplně v souladu s tím, co jsem napsal v úvodu: „I love you; you are different.“ Mám tě rád, jsi jiná.

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc – předseda redakční rady

Mladí muži s katafalkem, snaží se vytřást duši z těla

Průvod vynášejí katafalk do rýžových polí, tam se konečně tělo duše zbaví a slavnost může pokračovat. V pozadí střecha toražského domu

I love you; you are different

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc., FCMA, FANA

1. neurologická klinika LF MU a FN u sv. Anny
Pekařská 53, 656 91 Brno
rektor@fnusa.cz

